

УДК 636.2.053:612.8:[636.2.053.083.312.3]

ПОВЕДІНКА МОЛОДНЯКУ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА ЯЛОВИЧИНИ**ЛАСТОВСЬКА І.О., аспірант**
ЛУЦЕНКО М.М., д. с.-г. н., професор*Білоцерківський національний*
аграрний університет, м. Біла Церква
IrinaLastovska85@gmail.com

Досліджено поведінку телят молочного періоду, що утримувались в склопластикових будиночках на свіжому повітрі та відгодівельного молодняку в умовах реконструйованих приміщеннях під ресурсоощадну технологію виробництва яловичини. Встановлено, за етологічними показниками, високу адекватність нової ресурсоощадної технології до фізіологічних потреб відгодівельного молодняку.

Ключові слова: *етологія, молодняк великої рогатої худоби, життєві прояви, технологія, споживання корму, фізіологічні потреби.*

Постановка проблеми. В даний час в Україні виробництво високоякісної яловичини знаходиться на низькому рівні. Це, в першу чергу обумовлено тим, що в країні практично зникли високо механізовані комплекси з виробництва яловичини, тому використовуються високо затратні технології утримання і годівлі молодняку великої рогатої худоби. Проте залишається велика потреба ринку України у високоякісній яловичині.

Для збільшення виробництва високоякісної яловичини нами розроблена нова ресурсоощадна технологія, яка впроваджена шляхом реконструкції існуючих приміщень бывшего відгодівельного комплексу. З метою оцінки нової технології проведені всебічні дослідження, зокрема вивчена поведінка молочних телят та відгодівельного молодняку різних вікових груп в нових умовах їх функціонування. В даний час незаперечною є думка про те, що вивчення добового режиму поведінки тварин в умовах нової технології виробництва дозволяє зробити висновок про вплив технологічних факторів на організм тварини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Багатьма авторами відмічено, що вивчення поведінки, як системи дій тварин, дозволяє оцінити зміни, які проходять в їх організмі [3]. Тому наші дослідження якраз і спрямовані на вивчення поведінки різних вікових груп молодняку телят в умовах нової ресурсоощадної технології. Вивчення поведінки тварин у ранньому віці дає можливість прогнозувати їх майбутню продуктивність, інтенсивність росту та розвитку з урахуванням породи, віку та ін-

дивідуальних особливостей [2]. Встановлено також, що загальна кормова поведінка залежить від фізичної структури кормів раціону і вона має позитивний зв'язок з м'ясною продуктивністю. Час споживання корму скорочується при невідповідних умовах утримання, не достатнього фронту годівлі, порушенні розпорядку дня, а також не відповідності умов утримання тварин їх фізіологічним потребам [1, 2].

Метою досліджень було оцінити поведінку відгодівельного молодняку різних вікових груп на різних етапах вирощування: молочний період, дорощування та власне відгодівля в умовах нової ресурсоощадної технології виробництва яловичини.

Матеріал і методика досліджень. Основним методом під час проведення етологічних досліджень були безпосередні спостереження і хронометраж основних життєвих проявів тварин: відпочиває в положенні лежачи, відпочиває в положенні стоячи, рухається, споживає корм, п'є воду, статеві прояви.

При визначенні показників поведінки телят дослідження проводили груповим способом, спостерігаючи за життєвими проявами тварин протягом доби. При цьому в добових листах спостереження велись записи через 5-хвилинні інтервали та проводився облік кількості тварин, зайнятих тим чи іншим елементом поведінки. Підраховавши загальну кількість тварин за елементами поведінки, отримали загальне число тварин по всіх інтервалах і прийнявши її за 100 % підраховували кількість телят по кожному елементу поведінки у відсотках. Відсоткові показники переводили в години та хвилини.

Результати досліджень та їх обговорення. Важливість урахування поведінкових реакцій при прийнятті рішення про ефективність тих чи інших планувальних, технологічних і технічних рішень на тваринницьких підприємствах стали одними з головних критеріїв оцінки нової ресурсоощадної технології виробництва яловичини. Результати досліджень поведінки телят молочного періоду при утриманні їх в склопластикових будиночках наведені в таблиці 1.

Результати свідчать, що телята в склопластикових будиночках почувають себе комфортно, так як більшу частину часу доби (59,25%) відпочивають в положенні лежачи, в тому числі в будиночку (57%). Близько 15% часу доби вони відпочивають в положенні стоячи.

Етологічні дослідження показали, що телята молочного періоду на споживання корму витрачають лише 7,9% часу доби, що обумовлено типом годівлі, в основному випоюванням молока, в той час як дорослі тварини на споживання корму витрачають 18–20% часу доби. У зв'язку з молочним типом годівлі на жуйку тварини витрачають лише 12,32% часу доби. Дорослі тварини жуєть жуйку 36,0–36,7% від загального часу відпочинку, а співвідношення тривалості поїдання корму та жуйки становило 0,68–0,70. У телят молочного періоду співвідношення тривалості поїдання корму та жуйки знаходиться на рівні 0,64, що вказує на те, що процеси травлення проходить в межах фізіологічних величин, характерних для даного виду

тварин. Результати оцінки поведінки відгодівельного молодняка, які утримуються в реконструйованих приміщеннях представлені в таблиці 2.

Наведені дані свідчать про те, що в реконструйованих приміщеннях відгодівельний молодняк витрачав на відпочинок досить тривалий час – 21,55 год. на добу або 89,8% добового циклу. Важливим елементом поведінки телят на відгодівлі є їх рухова активність. Причому, якщо зростання тривалості пересування груп стада до певних меж має позитивне значення то відгодівельний молодняк намагаються обмежити в руховій активності з метою збільшення приростів живої маси та скорочення витрат енергетичних та поживних речовин на їх забезпечення. Розглядаючи тривалість даного акту поведінки дослідних тварин можна констатувати, що утримання худоби за нової ресурсоощадної технології виробництва яловичини сприяло обмеженню рухової активності відгодівельного молодняка. Тривалість пересування піддослідних тварин впродовж доби склала лише 0,68 годин за добу. Тобто, просторові рішення групових станків, які передбачені новою технологією, зонне планування в них виробничих площ позитивно впливає на формування спокійної обстановки в групі, що в свою чергу зменшує рухову активність розміщених в них тварин.

Досить показовим є тривалість споживання корму. Тривалість цього акту багато в чому характеризує відповідність створених умов та

Таблиця 1. Поведінка телят молочного періоду при утриманні їх в склопластикових будиночках, (n=36)

Показники	Значення показника	
	год. на добу	%
Життєві прояви у телят:		
Відпочиває у положенні лежачи	14,22	59,25
в т.ч. у будиночку	13,70	57,0
Відпочиває в положенні стоячи	3,60	15,0
в т.ч. у будиночку	1,50	6,2
Лежить жує жуйку	1,72	7,2
в т.ч. у будиночку	1,64	6,8
Стоїть жує жуйку	1,23	5,12
в т.ч. у будиночку	0,70	2,9
Споживає їжу	1,9	7,9
П'є воду	0,42	1,75
Пересувається	0,91	3,78

Таблиця 2. Поведінка відгодівельного молодняка при утриманні в реконструйованих приміщеннях, (n=36)

Життєві прояви	Станки з двосекційною зоною відпочинку	
	годин	%
Відпочиває: всього	21,55	89,8
в т.ч. лежить	13,32	55,5
стоїть	8,23	34,3
Пересувається	0,68	2,84
Споживає корм	1,37	5,7
П'є воду	0,33	1,37
Статеві прояви	0,07	0,29
Всього:	24	100

техніки ведення годівлі біологічним особливостям тварин, а також свідчить про соціальну обстановку в групі, яка формується, в тому числі і вибраною технологією утримання телят.

Наведені дані свідчать, що споживання добового раціону корму тваринами було достатньо інтенсивним – на цей акт тварини витрачали лише 1,37 год., що майже в 2 рази менше, ніж при традиційних технологіях утримання. Це пояснюється структурою раціону, його енергонасиченістю та фізико-механічними властивостями корму. Годівля молодняка таким кормом здійснюється практично вволю, кормосуміш роздається на кормовий стіл 1 раз на добу. Наведені принципи і організація годівлі забезпечувала, на відміну від традиційних технологій, спокійну обстановку в групі тварин

навіть в період роздавання корму, спостерігалась практично повна відсутність зіткнень, витіснення та антагоністичних проявів не лише впродовж доби, а й під час роздавання кормосуміші. Все це і сприяло скороченню часу, протягом якого телята споживали свій раціон та мали більше часу на відпочинок в положенні лежачи.

Висновок.

Нова ресурсоощадна технологія виробництва яловичини, яка передбачає утримання телят молочного періоду в індивідуальних будиночках, а відгодівельного молодняка – в реконструйованих приміщеннях із зональним його розміщенням, забезпечує комфортні умови утримання і відповідає фізіологічним потребам тварин, що позитивно впливає на їх продуктивність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Салихов А. Особенности поведения молодняка Бестужевкой породы и её помесей с симменталами при нагуле и заключительном стойловом откорме / А. Салихов, В. Косилов, С. Мироненко. // Известия оренбургского государственного аграрного университета. – 2008. – №18. – С. 67–69.
2. Мохов Б. П. Формирование позитивного поведения крупного рогатого скота / Б. П. Мохов. // Вестник Ульяновской государственной сельскохозяйственной академии. – 2009. – №3. – С. 48–54.
3. Гузев І. В. Методика оцінки новонароджених телят за деякими етологічними складовими та агрегатним показником життєздатності / І. В. Гузев // Методики наукових досліджень із селекції, генетики та біотехнології у тваринництві : Науковий збірник. – К. : Аграрна наука, 2005. – С. 77–87.

ПОВЕДЕНИЕ МОЛОДНЯКА КРУПНОГО РОГАТОГО СКОТА В УСЛОВИЯХ ИННОВАЦИОННОЙ ТЕХНОЛОГИИ ПРОИЗВОДСТВА ГОВЯДИНЫ

Ластовская И. А., Луценко М. М.

Белоцерковский национальный аграрный университет, г. Белая Церковь

Исследовано поведение телят молочного периода, которых содержали в стеклопластиковых домиках на свежем воздухе и откормочного молодняка в условиях, реконструированных под ресурсоощадную техно-

логию производства говядины помещений. Установлено, высокую адекватность новой ресурсосберегающей технологии с физиологическими потребностями откормочного молодняка.

Ключевые слова: *этология, молодняк крупного рогатого скота, жизненные проявления, технология, потребление корма, физиологические потребности.*

BEHAVIOR OF YOUNG CATTLE IN TERMS OF INNOVATIVE TECHNOLOGY OF BEEF PRODUCTION

I. Lastovska, M. Lutsenko

Bila Tserkva National Agrarian University, Bila Tserkva

The behavior of dairy period calves held in fiberglass cabins in the open air and feeding young cattle in terms of resource-saving technology of beef production reconstructed premises is researched.

Established on the ethology indexes, the high adequacy of the new resource-saving technologies to physiological needs of feeding calves.

Problem statement. Nowadays in Ukraine the production of high quality beef is on low level. This is primarily due to the fact that the highly manufacturing beef complexes has practically disappeared in the country, therefor the high cost technology of keeping and feeding the young cattle are used. At the same time the Ukraine market is in a great need for the high quality beef.

In order to increase the high quality beef production we developed the new resource-saving technology, which implemented by the way of reconstruction the existing premises of former feeding complex.

On purpose to evaluate the new technology comprehensive research are conducted, in particular the behavior of diary caves and feeding young cattle of different age on the new conditions of their functions are studied. Currently indisputable is the idea that the study of daily animal behavior in conditions of the new technology of production allow to make a conclusion about influence of technology factors on animal body.

The analysis of the latest research and publications. It is noted by many authors, that the study of the behavior as a system of animal actions allows to evaluate the changes, which undergoing in their bodies [3]. Therefor our research are directed precisely on studying the different age group of the young calves behavior in the conditions of the new resource-saving technology.

The study of animal behavior at an early age makes it possible to predict their future productivity, intensity of grows and development, taking into accounts the breed, age and individual characteristics [2]. It was also established that the total feeding behavior depends on the physical structure of feed ration and it has a positive link to the meat productivity. The hours of feed intake is reduced when the conditions of keeping are unsuitable, the front of feeding is insufficient, the order of the day is disrupted, and conditions of keeping not meet their physiological needs [1, 2].

The purpose of the research. To evaluate the behavior of different age young cattle group at different stages of growing: diary period rearing and fattening itself on the conditions of the new resource-saving technology of beef production.

Methods of research. The main method during conduction of the ethology research were direct observation and timing the main manifestations of the animal life: rests lying down, rests standing, moving, eats feed, drinks water, sex manifestations.

In determining the indicators of calves' behavior the researches were performed with group way, watching the manifestations of the animal life during the 24 hours.

At this in the daily observation sheets the notes were conducted every 5 minutes interval, and the record of animal quantity, engaged by this or those element of conducting was held. By counting the total number of animals on the elements of conduct, received the sum of total quantity of animals in all intervals and taking it 100% calculated the percentage of calves for each element of behavior. Percentage indicators were transformed into hours and minutes.

Key words: *ethology, feeding young cattle, manifestations of the life, technology, feed intake, physiological needs.*